

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoCsp/55/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2617205398
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2617205398.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudcov: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Dominika Horváthová, v spore žalobcov: 1. A. B., nar. XX.X.XXXX, adresa C. – D., E. B. XXXX, 2. E. B., nar. XX.X.XXXX, adresa tamtiež, 3. A. F., nar. XX.X.XXXX, adresa C. – D., G. B. XX, 4. H. F., nar. XX.X.XXXX, adresa tamtiež, všetci žalobcovia zastúpení advokátskou kanceláriou: Advokátska kancelária Hagara – Hagarová, s.r.o., so sídlom Žilina, Daniela Dlabača 35, IČO: 36 806 498, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Viena Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenému advokátom: JUDr. Felix Neupauer, so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábřeží 8/A, o zaplatenie 4.576,- Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 7Csp/51/2021-178 zo dňa 1.4.2022 - s výnimkou prvej výrokovej vety, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu v druhej, tretej a štvrtej výrokovej vete **p o t v r d z u j e**.

Žalobcom 1, 2, 3, 4 **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd vo výroku rozhodol nasledovne:

Súd zrušuje platobný rozkaz Okresného súdu Senica zo dňa 26.10.2017 pod sp. zn. 6Csp/106/2017-29. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom v 1., 2., 3. a 4. rade spoločne a nerozdielne sumu 4.576,- € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.576,- € od 4.5.2017 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd priznáva žalobcom proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške tejto náhrady rozhodne súd samostatným uznesením.

Žalovaný je povinný zaplatiť súdny poplatok v sume 204,50 € na účet Okresného súdu Senica do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Pri rozhodovaní prvoinštančný súd vychádzal zo zisteného skutkového stavu ako ho ustálil na základe vykonaného dokazovania. Zo zmluvy o obstaraní zájazdu zo dňa 3.8.2015 uzatvorenej medzi Fantravel s.r.o. ako obstarávateľom a žalobcami ako objednávateľmi súd zistil, že zmluvné strany si dohodli letecký zájazd v termíne od 28.12.2015 do 9.1.2016 do Dominikánskej republiky, pričom ako spôsobom stravovania bol All inclusive. Celková cena zájazdu predstavovala 4.576,- €, z čoho záloha bola 1.798,- € a doplatok 2.778,- €. Žalobcovia uhradili dňa 20.7.2015 sumu 1.798,- € a dňa 3.8.2015 sumu 2.778,- €.

Z poistného certifikátu zo dňa 9.11.2015 súd zistil, že cestovná kancelária Fantravel s.r.o. má so žalovaným uzatvorené poistenie zájazdu pre prípad úpadku cestovnej kancelárie v rozsahu poistnej zmluvy 1699000015 so začiatkom poistenia od 1.12.2015 do 31.11.2016. Z poistnej zmluvy č. 1699000015 zo dňa 7.11.2015 súd zistil, že medzi Fantravel s.r.o. a žalovaným bola uzatvorená poistná zmluva, predmetom ktorej bolo poistenie pre prípad úpadku cestovnej kancelárie. Poistenie bolo dojednané na poistnú sumu 125.000,- €. Celková suma spoluúčasti za ročné poistné obdobie činí 12.570,- € a je splatná ihneď najneskoršie do 15 dní od začiatku doby trvania poistenia. Celkové poistné za ročné poistné obdobie činí 3.875,- € a je splatné jednorazovo, najneskôr do 15 dní od začiatku doby trvania poistenia. Poistenie bolo dohodnuté na dobu určitú od 1.12.2015 do 30.11.2016. Zmluva bola oboma zmluvnými stranami riadne podpísaná.

Listom zo dňa 28.12.2015 vyzvali žalobcovia cestovnú kanceláriu Fantravel s.r.o. na náhradu škody, a to vrátenie peňažných prostriedkov zo zmluvy č. 8220111547 vo výške 4.576,- €, nakoľko žalobcom neboli zaslané letenky, vouchery a cestovná kancelária nereaguje na maily ani telefóny a dovolenka sa neuskutočnila. Listom s názvom „Výzva na vyplatenie poistného plnenia“ zo dňa 3.4.2017 žalobcovia vyzvali žalovaného na úhradu dlžnej sumy vo výške 4.576,- €, a to najneskôr do 3.5.2017.

Spoločnosť Fantravel s.r.o. zverejnila na svojej webovej stránke oznam, v zmysle ktorého na túto spoločnosť bol na príslušnom súde zo strany veriteľov podaný návrh na vyhlásenie konkurzu. Z tohto dôvodu je nútená vyhlásiť platobnú neschopnosť. Poistenie pre prípad úpadku rieši poisťovňa Kooperativa a.s.. Oprávnené požiadavky na refundáciu je potrebné zaslať do poisťovne.

Právne prvoinštančný súd vec posúdil na základe ust. § 741a, § 741b ods. 3, § 788 ods. 1, § 797 ods. 1, 2, 3, § 799 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (zák. č. 40/1964 Zb. – ďalej aj len OZ), § 9 ods. 1, 2, 3, § 11 ods. 2, 4, 5 zák. č. 281/2001 Z.z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, § 3 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len ZoKaR), s poukazom na čl. 2 bod 4 všeobecných poistných podmienok pre poistenie zájazdu.

Z výsledkov vykonaného dokazovania vyvodil súd prvej inštancie ten právny záver, že žaloba bola podaná dôvodne. Súd mal preukázané, že žalobcovia ako objednávateľia uzatvorili s cestovnou kanceláriou Fantravel s.r.o., ako obstarávateľom dňa 3.8.2015 zmluvu o obstaraní zájazdu v termíne od 28.12.2015 do 9.1.2016 v Dominikánskej republike za celkovú cenu 4.576,- €. Fantravel s.r.o. bola poistená pre prípad úpadku u žalovaného. Zájazd sa neuskutočnil, pričom cestovná kancelária oznámila prostredníctvom svojej webovej stránky, že je nútená vyhlásiť platobnú neschopnosť a oznámila, že oprávnené požiadavky na refundáciu je potrebné zaslať do poisťovne. Touto poisťovňou bol žalovaný. Žalobcovia preto vyzvali žalovaného na vrátenie finančných prostriedkov zo zaplateného zájazdu v sume 4.576,- €. Uvedené skutočnosti neboli medzi sporovými stranami sporné.

Medzi stranami bola sporná platnosť poistnej zmluvy, od ktorej žalobcovia odvodzujú svoj nárok voči žalovanému. Pri uzatváraní poistnej zmluvy Fantravel s.r.o., zastupoval D. F. F., pričom tento odstúpil z funkcie konateľa k 31.10.2015. Poistná zmluva medzi žalovaným ako poistiteľom a Fantravel s.r.o. ako poistníkom bola uzatvorená dňa 7.11.2015. V zmluve nie je uvedené, či uvedený zástupca za poistníka konal ako konateľ alebo ako splnomocnená osoba. Podľa výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I bol D. F. F. konateľom spoločnosti Fantravel s.r.o. od 13.1.2015 do 15.1.2016. Od 16.1.2016 bol konateľom I. J., pričom táto funkcia mu vznikla 1.11.2015. Súd má za to, že v danom prípade nie je možné prihliadnuť na rozhodnutie konateľa (D. F. F.) zo dňa 13.10.2015, že odstúpi z funkcie konateľa k 31.10.2015. Žalobcovia nemohli nijakým spôsobom uzatvorenie poistnej zmluvy a jej podmienok ovplyvniť, v dôsledku čoho nemôže byť na ťarchu žalobcov, že zmluvné strany v čase uzatvárania poistnej zmluvy uznali zastúpenie poistníka. Nie je možné, aby boli žalobcovia zodpovední za eventuálne pochybenie zmluvných strán týkajúce sa oprávnenia zastupovať jednu z nich. Preto aj keď poistnú zmluvu za poistníka uzavrela osoba, ktorá nebola v zmluve označená ako konateľ, nie je možné poistnú zmluvu považovať za neplatnú. Povinnosť preveriť si konanie osoby konajúcej v mene cestovnej kancelárie bolo povinnosťou žalovaného. Je nemysliteľné a prakticky bezvýznamné, aby žalovaný, ktorý prerokoval a uzatvoril zmluvu so zástupcom cestovnej kancelárie, a následne, keď mu to nevyhovuje, resp. keď má plniť, jej platnosť spochybnil z dôvodu, že táto bola uzatvorená neoprávnenou osobou. Súd preto považoval uvedenú poistnú zmluvu za platnú.

Prvoinštančný súd ďalej konštatoval, že bola medzi sporovými stranami sporná otázka úpadku spoločnosti Fantravel s.r.o.. V zmysle uvedenej poisťovnej zmluvy bolo poistenie dojednané pre prípad, keď poisťník z dôvodu svojho úpadku nevráti poistenému zaplatený preddavok, alebo cenu zájazdu v prípade ak sa zájazd neuskutočnil. Všeobecné poisťovné podmienky pre poistenie zájazdu pre prípad úpadku cestovnej kancelárie v článku 2 bod 4 úpadok charakterizujú ako moment, kedy je poistený platobne neschopný, teda má viac ako jedného veriteľa a nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti viac ako jeden peňažný záväzok alebo je predĺžený. Úpadok je objektívny stav, ktorý nastáva nezávisle na rozhodnutí súdu, teda konkurzného súdu o vyhlásení konkurzu, nakoľko rozhodnutie konkurzného súdu nemá konštitutívny charakter k zisteniu či nastal úpadok a nastáva aj nezávisle od aktivity dlžníka, teda bez ohľadu na to či dlžník podá na seba návrh na vyhlásenie konkurzu alebo ho iba deklaruje a nezávisle od aktivity veriteľa, od podania návrhu na konkurz. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii je platobne neschopným ten, kto nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi. Pre platobnú neschopnosť musia byť preto splnené tieto podmienky: existencia aspoň 2 záväzkov 30 dní po lehote splatnosti, existencia aspoň 2 veriteľov s pohľadávkami voči dlžníkovi 30 dní po lehote splatnosti a neschopnosť dlžníka plniť tieto pohľadávky. Z predložených listinných dôkazov jasne vyplýva úpadok cestovnej kancelárie, keď cestovná kancelária uviedla aj na svojej webovej stránke, že je platobne neschopná. Taktiež bol tunajšiemu súdu predložený zoznam súdnych sporov, v ktorých sa veritelia domáhali vrátenia ceny neuskutočených zájazdov, pričom 7 z nich je právoplatne skončených. Pokiaľ ide o úpadok spoločnosti Fantravel s.r.o., tento už bol jasne preukázaný a podrobne rozobratý aj v iných rozhodnutiach súdov Slovenskej republiky, napr. rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 12Csp/80/2017 zo dňa 13.3.2019 potvrdený rozsudkom Krajského súdu Bratislava sp. zn. 9Co/111/2019 zo dňa 18.6.2020, rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 10Csp/1/2018 zo dňa 25.2.2019 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/139/2019 zo dňa 26.9.2019. Vzhľadom na uvedené súd mal preukázané, že v prípade spoločnosti Fantravel s.r.o. došlo počas trvania poistenia k úpadku v zmysle článku 2 bod 4 Všeobecných poisťovných podmienok pre povinné zmluvné poistenie zájazdu pre prípad úpadku cestovnej kancelárie. Žalobcovia teda v konaní preukázali vznik poisťovnej udalosti v zmysle poisťovnej zmluvy a všeobecných poisťovných podmienok.

Čo sa týka námietky žalovaného, že na cestovnú kanceláriu nebol vyhlásený konkurz, žalovaný nepreukázal, že v prípade úpadku cestovnej kancelárie je vyhlásenie konkurzu podmienkou pre poskytnutie poisťovného plnenia podľa poisťovnej zmluvy a všeobecných poisťovných podmienok. Takáto povinnosť nevyplýva zo žiadnych zákonných ustanovení, ani z poisťovnej zmluvy alebo zo všeobecných poisťovných podmienok. Rovnako súd vyhodnotil aj námietku žalovaného, že mu spoločnosť Fantravel s.r.o., neposkytla žiadnu súčinnosť ohľadom posúdenia jej majetkových pomerov za účelom riadneho zistenia existencie resp. neexistencie úpadku. Nečinnosť poisťníka nemôže byť na ujmu žalobcov, nakoľko zákon, ani poisťovná zmluva alebo všeobecné poisťovné podmienky nepodmieňujú poskytnutie poisťovného plnenia aktivitou poisťníka. Objednávateľ zájazdu poškodený neuskutočením zaplateného zájazdu má právo na uspokojenie svojho nároku priamo proti poisťovateľovi (žalovanému), pričom je irelevantné, či poisťník poskytol súčinnosť alebo nie.

Pokiaľ ide o námietku žalovaného k výške uplatneného nároku vzhľadom na dojednanú poisťovnú sumu, súd túto námietku považoval za nedôvodnú. Podľa názoru súdu nie je možné, aby žalobcom, ktorí nemali možnosť ovplyvniť znenie poisťovnej zmluvy a dojednané všeobecné poisťovné podmienky, nebol vyplatený nárok v plnej výške. Žalobcovia majú postavenie spotrebiteľov a obmedzenie poisťovného plnenia vyplývajúceho zo zmluvy je vo vzťahu k žalobcom neúčinné a žalobcov nezaväzuje. Žalobcovia, ako klienti cestovnej kancelárie, ktorá bola poistená pre prípad úpadku u žalovaného, majú nárok na vyplatenie plnej náhrady poisťovného plnenia od žalovaného, ako poisťiteľa tejto cestovnej kancelárie.

Súd prvej inštancie mal za to, že žaloba žalobcov je dôvodná a opodstatnená a preto rozhodol podľa výroku.

Pokračoval, že podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniklo žalobcom právo požadovať od žalovaného ako dlžníka, popri plnení, aj úrok z omeškania z dlžnej sumy, keďže ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu. Súď preto zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom úrok z omeškania vo výške 5% ročne od 4.5.2017 (deň nasledujúci po uplynutí lehoty na plnenie uvedenej vo výzve na vyplatenie poisťovného plnenia zo dňa 3.4.2017) do zaplatenia, ktorý je v súlade s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z..

O nároku na náhradu trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku a žalobcom, ktorí mali v konaní plný úspech, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania súd rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník, a to po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Žalobcovia sú v konaní oslobodení od platenia súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. v) zákona o súdnych poplatkoch a preto prvoinštančný súd uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok, s použitím § 2 ods. 2 a § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch podľa položky 1 písm. a) Sadzobníka súdnych poplatkov, žalovanému vo výške 204,50 € (6 % zo sumy 4.576,- € znížená o 70,- €).

Proti tomuto rozsudku s výnimkou výroku I. podal z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. h) tohto ustanovenia, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci prostredníctvom svojho právneho zastúpenia odvolanie žalovaný, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd v zmysle § 388 napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

Podľa odvolateľa súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázku týkajúcu sa preukázania existencie úpadku cestovnej kancelárie Fantravel, s.r.o. zo strany žalobcov. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že nebol relevantným spôsobom preukázaný skutočný a reálny úpadok Fantravel s.r.o., bez preukázania, či nebol schopný reálne plniť svoje záväzky alebo šlo z jeho strany len o neochotu poskytnúť dané plnenia. Do dnešného dňa nebolo voči Fantravel s.r.o. začaté konkurzné konanie, v ktorom by sa reálne posudzovala otázka majetkových pomerov a teda skutočnosti ne/existencie jej úpadku, resp. k akému dátumu. Fantravel s.r.o. do dňa podania odvolania neposkytol žalovanému súčinnosť na základe ktorej by bolo možné relevantným spôsobom posúdiť majetkové pomery za účelom zistenia ne/existencie úpadku a tým aj prípadného vzniku poistnej udalosti. Na riadne posúdenie skutočnosti ne/existencie úpadku je oprávnený iba príslušný konkurzný súd. Samotná existencia dlhu voči poškodeným bez prístupu k účtovným a finančným dokladom uvedenej spoločnosti nemôže sama osebe preukazovať vznik úpadku tak, ako to konštatuje prvoinštančný súd.

V tejto súvislosti žalovaný poukázal na § 3 ods. 1 ZoKaR, podľa ktorého dlžník je v úpadku, ak je platobne neschopný alebo predĺžený. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia právnická osoba je platobne neschopná, ak nie je schopná plniť 30 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi. Zoznam likvidných prostriedkov, z ktorých je možné hradiť splatné peňažné záväzky dlžníka, obsahuje vyhláška MS SR č. 643/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe určenia platobnej neschopnosti a predĺženia. Od neschopnosti je pritom potrebné odlíšiť neochotu dlžníka plniť splatný peňažný záväzok. Žalovaný vzhľadom na neposkytnutie súčinnosti zo strany Fantravel s.r.o. nemal možnosť overiť si skutočnosti týkajúce sa krytia splatných peňažných záväzkov finančným majetkom v zmysle § 1 ods. 1 vyhl. MS SR č. 643/2005. V ďalšom odvolateľ poukázal na znenie § 3 ods. 2 ZoKaR obsahujúce definíciu predĺženia dlžníka, z ktorej vyvodil, že pri posudzovaní ne/existencie predĺženia dlžníka sa vychádza z účtovných záznamov dlžníka bez poskytnutia ktorých nie je možné mimo konkurzného konania stanoviť existencie predĺženia, nakoľko zo strany Fantravel s.r.o. neboli žalovanému predložené potrebné dokumenty, nebolo možné posúdiť otázku skutočného predĺženia a nebolo ani preukázané, že spoločnosť je v predĺžení v zmysle uvedených ustanovení ZoKaR. Žalovaný tak má za to, že v predmetnom súdnom konaní nedošlo k relevantnému preukázaniu vzniku úpadku na strane Fantravel s.r.o., tento sa bez ďalšieho nepredpokladá (§ 3 ods. 1 ZoKaR) a teda nedošlo ani k vzniku poistnej udalosti a v neposlednom rade teda žalobcovia v predmetnom súdnom konaní neunesli dôkazné bremeno vo veci tvrdených skutočností.

V ďalšej časti odvolania žalovaný poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26.11.2020 č.k. 3Co/178/2019-155, z ktorého zdôraznil záver odvolacieho súdu, že bolo na účely poskytnutia poistného plnenia potrebné, aby žalobca ako nositeľ dôkazného bremena preukázal buď platobnú neschopnosť alebo predĺženie žalovaného 1, resp. vzhľadom a skutkové tvrdenia, ktorými odôvodňoval uplatnený nárok, aby preukázal jeho platobnú neschopnosť. Tú pritom nemožno vyvodiť len z deklarácie konateľa žalovaného 1, ktorý mal o platobnej neschopnosti žalovaného 1 informovať

na svojej webovej stránke, ani zo skutkového zistenia konajúceho súdu o tom, že žalovaný 1 evidoval veľké množstvo klientov uplatňujúcich si svoje peňažné pohľadávky z existujúcich zmlúv o obstaraní zájazdu, t.j. mal viac ako jedného veriteľa. Na preukázanie platobnej neschopnosti nepostačuje ani poukaz žalobcu na existenciu dlhov žalovaného, nakoľko len existencia dlhov sama osebe automaticky neznamená jeho neschopnosť tieto uhrádzať, zo strany žalovaného ako dlžníka môže ísť aj o neochotu záväzky plniť. Odvolací súd sa potom stotožnil s námietkou žalovaného 2, že v konaní nebola preukázaná neschopnosť žalovaného 1 reálne plniť svoje existujúce záväzky, keď v tomto smere žalobca len uvádzal a osvedčoval predpoklady takej neschopnosti (existencie viacerých veriteľov a záväzkov žalovaného 1, vyhlásenie jeho platobnej neschopnosti); tieto však na výplatu poistného plnenia nepostačujú, keďže dostatočne nepreukazujú, že došlo k vzniku poistnej udalosti, t.j. k úpadku žalovaného 1 spočívajúceho v jeho platobnej neschopnosti.

Žalobcovia odvolanie nepodali. K doručenému odvolaniu žalovaného predložili prostredníctvom svojho právneho zastúpenia písomné vyjadrenie, v ktorom navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny a žalobcom priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

V úvode žalobcovia uviedli, že sa v celom rozsahu stotožňujú s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, majú za to, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci, pričom zároveň zotrvávajú na svojich písomných aj ústnych vyjadreniach produkovaných v konaní. Majú za to, že z predložených listinných dôkazov a vykonaného dokazovania vyplýva úpadok Fantravel s.r.o. a vznik poistnej udalosti.

Následne žalobcovia poukázali na právny názor obsiahnutý v rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/111/2019 zo dňa 18.6.2020, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňujú. V predmetnom rozsudku v žalobami citovaných stadiach odvolací súd okrem iného uviedol, že žalovaný nerozporoval skutočnosť, že Fantravel s.r.o. reálne ukončil svoju činnosť a neuskutočnil zájazdy. Vyhodnotiť tento stav nie ako platobnú neschopnosť, ale len ako neochotu plniť záväzky, ako tvrdil žalovaný, je veľmi účelová interpretácia faktov, ktorá nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Pokiaľ nebol úpadok objektívne zistený napríklad znaleckým posudkom, alebo postupom podľa ZoKaR, bolo by v zásade každé nesplnenie povinnosti plniť splatný záväzok možné označiť len za neochotu platiť. Neochota je ale subjektívna psychologická kategória, ktorú nemožno skúmať u právnickej osoby, ale len u fyzických osôb. Dokazovanie v tomto smere nebolo žalovaným navrhnuté. Ako prinajmenšom nepriamy dôkaz môže slúžiť vyjadrenie publikované na internetovej stránke Fantravel s.r.o., ktorého autorom má byť konateľ spoločnosti, ktorý sa okrem iného vyjadril, že sú nútení vyhlásiť platobnú neschopnosť. Z uvedeného vyplýva, že žalobca v rámci možností, ktoré mal ako objednávateľ zájazdu, preukázal skutočnosť, ktoré dostatočne odôvodňujú vysoko pravdepodobný záver, že cestovná kancelária Fantravel s.r.o. sa dostala do úpadku. Podľa súdu dôkazné bremeno preukázania existencie úpadku cestovnej kancelárie ležalo na žalovanom, s poukazom na hmotnoprávnu úpravu poistenia zájazdu a to i keď išlo o negatívnu dôkaznú povinnosť. Je to práve poisťiteľ (žalovaný), kto má zákonné právo na prístup k dokladom súvisiacim s poistením zájazdu. Poistenie zájazdu, ktoré by od objednávateľa, ktorým je spravidla spotrebiteľ, vyžadovalo za účelom získania poistného plnenia preukázanie, že cestovná kancelária je objektívne v úpadku, by bolo iba iluzórnym právom. Žalovaným vznášaná námietka, že žalobca dostatočne nepreukázal úpadok cestovnej kancelárie, sa súdu javila ako krajne absurdná. V predmetnom rozhodnutí Krajský súd Bratislava tiež uviedol, že pre účely posúdenia nároku na poistné plnenie z poistenia zájazdu je potrebné považovať cestovnú kanceláriu Fantravel s.r.o. za obchodnú spoločnosť v úpadku a teda boli splnené všetky predpoklady pre vznik povinnosti žalovaného poskytnúť poistné plnenie. V závere vyjadrenia žalobcovia poukázali aj na právny názor Krajského súdu v Žiline v rozsudku sp. zn. 9Co/139/2019 zo dňa 26.9.2019, z ktorého citovali záver, že z dokazovania vyplynulo, že cestovná kancelária sa dostala do situácie, kedy nebola schopná plniť svoje záväzky voči klientom, čo bolo účelom poistenia. Za takéhoto stavu skutočnosť, či v súčasnej dobe prebieha konkurzné konanie nemá vplyv na posúdenie vzťahu medzi účastníkmi konania, lebo vzhľadom na vzniknutú situáciu by takéto posudzovanie bolo príliš formálne a voči spotrebiteľovi nepríjemne.

Ďalšie podanie v odvolacom konaní strany do spisu nedoručili.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku – ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti

ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia v kontexte podaného odvolania dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu (druhej, tretej a štvrtej výrokovej vety) je vo výrokoch vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 CSP).

Predmetom konania vymedzeným žalobou, je uplatnený nárok žalobcov ako objednávateľov zájazdu u cestovnej kancelárie FANTRAVEL s.r.o. na základe zmluvy o obstaraní zájazdu zo dňa 3.8.2015 do Dominikánskej republiky za cenu 4.576,- Eur, na zaplatenie od žalovaného ako poisťovateľa FANTRAVEL s.r.o. poistného plnenia vo výške zaplatenej ceny zájazdu z dôvodu podľa § 9 ods. 1 písm. b) zák. č. 281/2001 Z.z., že zájazd sa neuskutočnil, keďže cestovná kancelária sa dostala do úpadku a žalobcom ako objednávateľom nevrátila zaplatenú cenu zájazdu. Prvoinštančný súd s poukazom na vyššie popísané odôvodnenie preskúmaného rozsudku žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Výrok I. preskúmaného rozsudku, ktorým bol vydaný platobný rozkaz zrušený (odvolaním nenapadnutý) nadobudol právoplatnosť a bol vylúčený z odvolacieho prieskumu.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, vymedzeným ako rozsahom tak i dôvodmi odvolania žalovaného, bolo preskúmať druhú výrovkovú vetu, ktorou bolo žalobe v celom rozsahu vyhovené a zároveň aj závislú tretiu výrovkovú vetu o náhrade trov prvoinštančného konania a štvrtú výrovkovú vetu, ktorou žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok a to výlučne z dôvodov uplatnených v odvolaní, že súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil vo vzťahu k otázke preukázania existencie úpadku cestovnej kancelárie FANTRAVEL s.r.o., ktorý podľa odvolateľa preukázaný nebol, s tým, že od neschopnosti plniť záväzky je potrebné odlišiť neochotu plniť.

Pre právne posúdenie danej otázky je rozhodujúce najmä ustanovenie súdom prvej inštancie aplikovaného § 9 ods. 1 písm. b) zák. č. 281/2001 Z.z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, podľa ktorého cestovná kancelária je povinná dohodnúť poistenie zájazdu, na ktorého základe vzniká objednávateľovi právo na poistné plnenie v prípadoch, keď cestovná kancelária z dôvodu svojho úpadku nevráti objednávateľovi zaplatený preddavok alebo cenu zájazdu v prípade, ak sa zájazd neuskutočnil.

Podľa čl. 2 bod 4 Všeobecných poistných podmienok žalovaného, pre poistenie zájazdu pre prípad úpadku cestovnej kancelárie úpadok je moment, kedy je poistený platobne neschopný, teda má viac ako jedného veriteľa a nie je schopný plniť 30 dní po lehote splatnosti viac ako jeden peňažný záväzok, alebo je predĺžený, teda má viac ako jedného veriteľa a hodnota jeho splatných záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku.

Podľa § 3 ods. 1 prvá veta ZoKaR dlžník je v úpadku, ak je platobne neschopný alebo predĺžený. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia platobne neschopný je ten, kto nie je schopný plniť do 30 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že v predmetnej poistnej zmluve medzi cestovnou kanceláriou FANTRAVEL s.r.o. ako poisťníkom a žalovanou poisťovňou ako poisťiteľom, ako poistná udalosť, na ktorú bola viazaná povinnosť žalovaného plniť žalobcom ako poisteným objednávateľom zájazdu poistné plnenie, bol stanovený úpadok cestovnej kancelárie. Nebolo pritom sporným, že cestovná kancelária nevrátila žalobcom - objednávateľom zaplatenú cenu zájazdu, ktorý sa neuskutočnil. Sporným bol, či sa tak stalo z dôvodu úpadku cestovne kancelárie – poisťníka. Bolo teda nevyhnutným v konaní preukázať úpadok spoločnosti FANTRAVEL s.r.o.

Podľa uvedených ustanovení úpadok je faktický, objektívny stav, vyplývajúci z ekonomickej situácie dlžníka, ktorý nie je potrebné oficiálne vyhlásovať ani sa nezakladá rozhodnutím súdu, ani iného orgánu. Dlžník môže byť v úpadku aj bez toho, aby bolo proti nemu iniciované konanie podľa ZoKaR, resp. vyhlásený konkurz.

V danom prípade boli pritom preukázané podmienky platobnej neschopnosti cestovnej kancelárie FANTRAVEL podľa citovaných noriem, keďže cestovná kancelária v rozhodnom období mala viac ako jedného veriteľa, čo vyplýva minimálne zo súdnych sporov v obdobných veciach vedených napr. v súdom prvej inštancie poukázaných sporoch pred Okresným súdom Bratislava I. sp. zn. 12Csp/80/2017, Okresným súdom Martin sp. zn. 10Csp/1/2019 (aj mnohých ďalších známych z úradnej činnosti súdu), teda bola preukázaná existencia viac ako jedného veriteľa, ktorým nebolo plnené viac ako 30 dní po lehote splatnosti pričom išlo o viac ako jeden peňažný záväzok. Žalovaný odvolateľ ale spochybňoval splnenie poslednej z podmienok úpadku cestovnej kancelárie v dôsledku platobnej neschopnosti a to nepreukázanie neschopnosti plniť s tým, že mohlo ísť len o neochotu kancelárie plniť svoje záväzky. Odvolateľ pritom na toto svoje tvrdenie (na preukázanie neochoty fyzických osôb oprávnených utvárať vôľu danej právnickej osoby a konať za ňu plniť) žiaden dôkaz neposkytol a toto tvrdenie nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní. Pokiaľ nebol úpadok objektívne zistený, či už znaleckým posudkom alebo postupom podľa zák. č. 7/2005 Z.z., bolo by možné nesplnenie povinnosti plniť splatný záväzok vždy možné označiť len za neochotu plniť. V rozpore s nepreukázaným tvrdením žalovaného je ale oficiálne vyjadrenie vtedy konateľa cestovnej kancelárie FANTRAVEL s.r.o. I. J., zo dňa 28.12.2015 na internetovej stránke K., kde okrem iného uviedol: „... sme nútení vyhlásiť platobnú neschopnosť.“

Odvolací súd sa v tejto súvislosti stotožnil so závermi Krajského súdu v Bratislave v obdobnej veci pod sp. zn. 9Co/111/2019 v rozsudku zo dňa 13.3.2019, že právna konštrukcia poistenia zájazdu tvorená ustanoveniami § 9 a nasl. zák. č. 281/2001 Z.z. umožňuje uplatnenie výnimky pripustenej v rozhodnutí NS SR sp. zn. 6Cdo 81/2010 z 31.5.2010, presúvajúcej dôkazné bremeno a to dokonca vo forme negatívnej dôkaznej povinnosti na žalovaného. V zmysle § 11 ods. 4 citovaného zákona, cestovná kancelária je povinná pred uzatvorením poistenia zájazdu a kedykoľvek počas trvania poistenia zájazdu umožniť poisťiteľovi na jeho žiadosť prístup ku všetkým dokladom, ktoré súvisia s poistením zájazdu a podať k nim vysvetlenie. Je to práve žalovaný poisťiteľ, kto má zákonné právo na prístup k dokladom súvisiacim s poistením zájazdu. Je na ňom, aby si v poisťnej zmluve dojednal konkrétny rozsah a obsah sprístupnených dokladov a prístup k nim si vynucoval, aby mohol v prípade vzniku poisťnej udalosti následne vykonať jej vyšetrenie v zmysle § 797 ods. 3 Občianskeho zákonníka a na základe neho si urobiť úsudok o tom, či je poisťník v úpadku. Poistenie zájazdu, ktoré by od objednávateľa, ktorým je spravidla spotrebiteľ, vyžadovalo za účelom získania poisťného plnenia preukázanie, že cestovná kancelária je objektívne v úpadku, by bolo iba iluzórne, keďže objednávateľ zájazdu nemá zákonné ani praktické možnosti sledovať vývoj ekonomickej situácie cestovnej kancelárie, nemá prístup k jej účtovníctvu a už vôbec uňho nemožno predpokladať dostatočné znalosti, aby bol schopný fakticky s odbornou starostlivosťou identifikovať úpadok cestovnej kancelárie. V tomto svetle žalovaným vznášaná námietka, že žalobcovia dostatočne nepreukázali úpadok cestovnej kancelárie, je nepodložená a nedôvodná.

Podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia v rámci možností objednávateľov zájazdu pre potreby tohto konania v súlade s princípom spravodlivosti (čl. 2 ods. 1 základných princípov CSP) dostatočným spôsobom s praktickou istotou preukázali skutočnosti, ktoré odôvodňujú vysoko pravdepodobný záver, že cestovná kancelária FANTRAVEL s.r.o. sa dostala do úpadku v dôsledku svojej platobnej neschopnosti, pričom žalovaný svoje tvrdenie o opaku ničím nepreukázal.

S poukazom na uvedenú argumentáciu sa potom odvolací súd nestotožnil s odlišnou argumentáciou poukázanou odvolateľom v rozhodnutí Krajského súdu v Bratislave č.k. 3Co/178/2019-155 zo dňa 26.11.2020. Odvolací súd bol zhodne s prvoinštančným toho názoru, že v konaní bolo dostatočným spôsobom preukázané, že boli naplnené všetky predpoklady pre vznik povinnosti žalovaného poisťiteľa plniť poisťné plnenie – žalovanú pohľadávku žalobcom ako objednávateľom zájazdu v zmysle cit. § 9 zák. č. 281/2001 Z.z., v dôsledku čoho bolo dôvodným žalobe vyhovieť.

S poukazom na uvedené, po vyčerpaní relevantnej odvolacej argumentácie žalovaného, potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej druhej výrokovej vete, ktorou bolo žalobou vyhovené, ako i v závislých, vecne správnych a odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutých výrokoch tretej

výrokovej vety o náhrade trov prvoinštančného konania a štvrtej výrokovej vety o povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ako vo výrokoch vecne správny s použitím ust. § 387 ods. 1 CSP, potvrdil.

V odvolacom konaní plne úspešným žalobcom vznikol v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému. Odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí, v zmysle § 262 ods. 1 CSP žalobcom 1, 2, 3, 4 priznal právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).